

Par rīcību gripas pandēmijas gadījumā

I. Gripa un tās izplatība pasaulē

Gripa ir vīrusu infekcijas slimība, kurai ir raksturīga augsta infekciozitāte un infekcijas izplatība epidēmijas veidā. Epidēmija ir gripas saslimšanas gadījumu biežuma straujš pieaugums un izplatīšanās kādā ģeogrāfiskā teritorijā un attīstības tendence galvenokārt gada aukstajā periodā. Dažāda smaguma gripas epidēmijas izplatās katru gadu Eiropā, Japānā un ASV, kur kopumā ar gripu saslimst vairāk nekā 100 milj. cilvēku.

Ja attiecina Latvijā veikto gripas epidemioloģiskā monitoringa datus uz populāciju, var secināt, ka mūsu valstī pēdējo divu epidēmisko sezonu laikā vidēji reģistrēti 50000 gripas gadījumi.

Ievērojams gripas saslimšanas gadījumu pieaugums un strauja infekcijas izplatīšanās ar vairākiem smagas formas gadījumiem un netipiski augstu mirstību tiek raksturota kā gripas pandēmija. Pandēmija skar plašas ģeogrāfiskās teritorijas un tā var būt ilgstoša – no dažām nedēļām līdz vairākiem mēnešiem. Gripas pandēmijai ir postoša ietekme uz sabiedrības veselību un ekonomiku. Upuru skaits pasaulē pandēmijas laikā var sasniegt vairākus miljonus cilvēku. 20. gadsimtā smagas gripas pandēmijas uzliesmoja ik pēc 25 gadiem, taču kopš pēdējās gripas pandēmijas ir jau pagājis vairāk nekā 30 gadu. Pēc provizoriskajiem datiem ekonomiskie zaudējumi nākamās iespējamās pandēmijas laikā, atkarībā no tās apmēriem, var sasniegt no 71 līdz 166 miljardiem dolāru pasaulē.

Gripas pandēmijas attīstības fāzes skat. 1.pielikumā.

II. Gripas pandēmijas draudi sabiedrības veselībai un prognozes par gripas pandēmijas ietekmi uz iedzīvotāju veselību Latvijā

Kā viens no iespējamiem nākamās gripas pandēmijas izraisītāja vīrusa variantiem tiek minēts putnu gripas vīrusa A/H5N1 cilvēkiem adaptētais variants, kas var izraisīt globālo epidēmiju ar augstu saslimstību un mirstību, jo cilvēku populācijai nav imunitātes pret jauno, cirkulācijā nebijušo vīrusa variantu. Strauji un plaši izplatoties sabiedrībā, gripa izraisa pēkšņu vienlaicīgu liela darbinieku skaita iztrūkumu sektoros, kuri sniedz sabiedrībai nozīmīgus pakalpojumus, piemēram, policija, ugunsdzēsēji, transporta darbinieki, robežsargi, militārais personāls u.c.

Gripas pandēmijas draudi nav salīdzināmi ne ar vienu no citām sabiedrībai eventuāli draudošām ārkārtas situācijām vai katastrofām, jo gripas pandēmija uzskatāma par neizbēgamu, lai gan praktiski nav iespējams paredzēt, kad un kur tā notiks, un cerības, ka zinātnieki varēs precīzi prognozēt nākamajā pandēmijā iesaistītā gripas vīrusa modifikācijas, ir visai niecīgas.

Izmantojot ASV Slimību kontroles un profilakses centra metodi pandēmijas ietekmes prognozēšanai uz iedzīvotāju veselību, var aptuveni paredzēt, ka Latvijā:

- nākamās eventuālās pandēmijas pirmais vilnis ilgs vismaz 8 nedēļas ar maksimālo iedzīvotāju saslimstību 4.-5.nedēļā;
- ambulatorā aprūpe būs nepieciešama no 345 000 līdz 800 000 cilvēku (15 - 35% iedzīvotāju);
- sliktākās epidemioloģiskās prognozes (ar gripu saslims 35% iedzīvotāju) gadījumā:
 - tiks hospitalizēti no 5 000 līdz 16 000 iedzīvotāju;
 - katru nedēļu neatliekamā medicīniskā palīdzība būs nepieciešama no 110 līdz 520 iedzīvotājiem, no tiem 55 līdz 260 būs nepieciešams nodrošināt plaušu mākslīgo ventilāciju;
 - no 2 000 līdz 4000 iedzīvotāju (gripas komplikāciju dēļ) var nomirt.

III. Pasaules Veselības organizācijas un Eiropas Komisijas ieteikumi par gatavošanos gripas pandēmijai

Pasaules Veselības organizācija (turpmāk – PVO) un Eiropas Komisija gripas pandēmijas gatavības pasākumu plānošanai ir piešķirušas augstu prioritāti. Starptautiskā pieredze liecina, ka valstu spēja efektīvi reaģēt starptautisku sabiedrības veselības draudu gadījumā ir ļoti lielā mērā atkarīga no tā, cik pamatīgi problēma tikusi iepriekš izpētīta un prognozēta, kā arī no tā, cik veiksmīgi izstrādāti attiecīgie pasākumi.

Plānojot gripas pandēmijas gatavības pasākumus, palielinās iespēja laikus novērst vai mazināt gripas pandēmijas nelabvēlīgās sekas, kā arī sasniegt citus svarīgus ieguvumus, piem., uzlabot institūciju sadarbību ārkārtējo situāciju plānošanā, bez tam izstrādātie pasākumi būs izmantojami arī citu bioloģisko draudu gadījumā - citu infekcijas slimību epidēmiju (SARS, bakas) un bioloģiskā terorisma gadījumā.

Saskaņā ar 2004. gada 26. martā Eiropas Komisijas apstiprināto dokumentu „Komisijas darba dokuments gripas pandēmijas gatavības un reaģēšanas pasākumu plānošanai” (*„COMMISSION WORKING PAPER on Community Influenza Pandemic Preparedness and Response Planning”*), ir noteikts, ka Eiropas Savienības (turpmāk-ES) dalībvalstīm jāizstrādā vai jāpārskata nacionālie gripas pandēmijas gatavības plānošanas dokumenti un jāizveido attiecīgās nacionālās plānošanas komitejas, kurās strādā šādi speciālisti: epidemiologi, virusologi, infektologi, veterinārmedicīnas speciālisti vai attiecīgo institūciju pārstāvji vai citu valsts institūciju pārstāvji, kas ir iesaistīti ārkārtas situāciju risināšanā, kā arī vakcīnu un pretgripas līdzekļu ražotāji vai izplatītāji.

IV. Esošās situācijas raksturojums gatavībai gripas pandēmijai

1.Vadība un koordinācija

Epidemioloģiskās drošības likums nosaka valsts institūciju, pašvaldību, fizisko un juridisko personu tiesības un pienākumus epidemioloģiskās drošības jomā.

Veselības ministrijas 2003.gada 22.marta rīkojums Nr.74 „Par ārkārtējo situāciju pārvaldīšanu” apstiprina Valsts operatīvās medicīniskās komisijas nolikumu, t.sk. komisijas uzdevumus, tiesības, struktūru un darba organizāciju, lai nodrošinātu Veselības ministrijas padotībā esošo institūciju, kā arī citu iesaistīto institūciju vadību un koordinētu rīcību ārkārtējo situāciju operatīvajā pārvaldīšanā Veselības ministrijas kompetencē esošajos jautājumos.

Ir izveidota starpnozaru darba grupa, kura pilda Eiropas Komisijas ieteiktās nacionālās plānošanas komitejas uzdevumus.

2.Epidemioloģiskā uzraudzība

Veselības ministrijas 2002.gada 6.decembra rīkojums Nr.260 „Par gripas pretepidēmijas pasākumiem” detalizēti nosaka gripas epidemioloģisko un virusoloģisko uzraudzību valstī, ieskaitot gripas monitoringa pasākumus, pamatojoties uz kuru, valsts aģentūra „Sabiedrības veselības aģentūra” (turpmāk-SVA) iegūst operatīvu standartizētu epidemioloģisko informāciju par gripas saslimstību valstī. Savukārt Virusoloģijas izmeklējumu laboratorija sniedz informāciju par izdalītajiem gripas un citu augšējo elpceļu infekciju vīrusiem. Gripas epidemioloģiskās un virusoloģiskās uzraudzības jomā SVA sadarbojas ar PVO un ES gripas epidemioloģiskās uzraudzības tīklu.

3. Preventīvie un reaģēšanas pasākumi

Vakcinācija pret gripu. Gripa ir vakcīnregulējamā slimība. PVO iesaka visās valstīs veikt ikgadēju vakcināciju pret gripu personām, kas ir vecākas par 65 gadiem, kā arī personām, kurām vakcinācija indicēta sakarā ar veselības stāvokli (hroniskas slimības), t.sk. arī bērni, lai samazinātu gripas komplikāciju risku un gripas izraisīto letalitāti. Vakcinācija ieteicama arī ārstniecības iestāžu personālam. Ikgadējā vakcinācija dotu iespēju organizatoriski sagatavoties masveida vakcinācijai gripas pandēmijas gadījumā.

Pašreizējā vakcīnas pret gripu ražošanas kapacitāte ES apmērām 160 milj. devu gadā, un tikai 90 milj. devas tiek paredzētas izplatīšanai ES valstīs. Pastāvot pašreizējai vakcīnu ražošanas kapacitātei pandēmijas laikā prognozējams liels vakcīnas deficīts. Vakcīnu spēs iegādāties tikai tās valstis, kurām iepriekš būs noslēgti garantētās piegādes līgumi (līgumu noslēgšanas

hronoloģiskā secībā). Valstīm, kurām organizēta ikgadēja vakcinācija šo līgumu izmaksas būs salīdzinoši zemākas.

Pašreiz Latvijā no valsts budžeta netiek finansēta ikgadējā vakcinācija pret gripu. Tādēļ, kā risinājums šobrīd varētu būt brīvprātīgās veselības apdrošināšanas veicināšana (iesaistot darba devējus), kuras ietvaros parasti tiek apmaksāta vakcinācija pret gripu. Vēlams vakcinēt bērnus līdz 7 gadu vecumam un personas, kas vecākas par 65 gadiem.

Gripas medikamentozās terapijas iespējas. Gripas pandēmijas laikā izšķiroša nozīme gripas slimnieku ārstēšanā ir pretvīrusu zālēm. Pašreiz pasaulē lieto 4 pretvīrusu zāles: rimantadīnu, amantadīnu, oseltamiviru un zanamiviru (2.pielikums). Lai nodrošinātu ārstēšanas efektivitāti, zāļu lietošana jāuzsāk pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā pēc saslimšanas.

Latvijā šobrīd nav veikti īpaši pretvīrusu zāļu iepirkumi un krājumi. Pašlaik pretvīrusu zāles ir pieejamas aptiekās.

Gripas komplikāciju ārstēšanai izmanto antimikrobiālos līdzekļus.

Latvijā esošie antibiotiku krājumi nav pietiekami, lai nodrošinātu pacientu ārstēšanu gripas pandēmijas stadijā. Ierobežots antibiotiku daudzums ir pieejams ārstniecības iestādēs. Antibiotikas var iegādāties arī aptiekās.

Ārstniecības iestāžu kapacitāte. Prognozējamais gripas slimnieku skaits dienā, kuriem būs nepieciešama ārstēšana stacionārā pandēmijas maksimuma nedēļā (5.nedēļā), ir 2500 pacienti.

Saskaņā ar slimnīcu anketēšanas rezultātiem, 84 stacionāros ir iespējams pārprofilēt 306 nodaļas (struktūrvienības) infekciozo gripas pacientu ārstēšanai ar 2500 gultām. Kopumā tas atbilst prognozējamam slimnīcu noslogojumam gripas pandēmijas gadījumā, kaut gan gultu sadalījums pa administratīvajām teritorijām būtiski atšķiras. 14 pilsētās un rajonos var būt nepieciešams nodrošināt papildus gultas gripas pandēmijas gadījumā.

Saskaņā ar stacionāru anketēšanas datiem pašreiz ir pieejamas ap 300 plaušu mākslīgās ventilācijas (turpmāk-PMV) ierīces. PMV veicama gripas pacientiem ar komplikācijām pēc vitālām indikācijām, tādējādi no attiecīgās aparātūras pieejamības ir atkarīgi letalitātes radītāji gripas pandēmijas gadījumā. Prognozējamais PMV aparātu daudzums gripas slimnieku ārstēšanai dienā pandēmijas maksimuma nedēļā (5.nedēļā) ir 260 ierīces. Trūkstošo PMV aparātu nodrošinājums notiks Ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstības programmas realizācijas ietvaros.

4.Komunikāciju plānošana

Sabiedrības informēšana un saikne ar sabiedrību, kā arī savstarpējā saskaņotā darbība starp iestādēm ir ļoti svarīga.

Sabiedrība ar masu mediju palīdzību regulāri (septembris –aprīlis) tiek informēta par gripas profilaksi, tās simptomiem, ārstēšanās iespējām un gripas izplatību. To veic SVA. Informācija par gripas profilaksi un simptomiem ir

pieejama arī SVA mājas lapā www.sva.lv. Nepieciešamības gadījumā komunikācijā ar sabiedrību par gripu, par veiktajiem gripas izplatības ierobežošanas pasākumiem iesaistās arī Veselības ministrijas Komunikāciju nodaļa.

SVA, ja nepieciešams, gatavo rekomendācijas pašvaldībām par karantīnas pasākumu noteikšanu izglītības, ārstniecības un sociālās aprūpes iestādēs, kā arī par sabiedrisko pasākumu rīkošanas ierobežošanu administratīvajās teritorijās atbilstoši gripas epidemioloģiskajai situācijai.

V. Veicamie pasākumi, lai nodrošinātu gatavību gripas pandēmijai

Veicamo pasākumu mērķis ir samazināt iedzīvotāju saslimstību un mirstību gripas pandēmijas gadījumā un maksimāli novērst slimības negatīvo ietekmi uz sociālo sfēru un valsts ekonomiku.

1. Vadība un koordinācija

1.1. Gripas pandēmijas gadījumā preventīvo un reaģēšanas pasākumu koordināciju valstī nodrošina Ārkārtējo situāciju valsts operatīvā komisija sadarbībā ar Veselības ministrijas Valsts operatīvo medicīnisko komisiju.

1.2. Veselības ministrija nodrošina darba grupas efektīvu darbu, iesaistot ieinteresēto institūciju kompetentākos speciālistus.

1.3. Ministru kabinets pieņem lēmumu par papildu līdzekļu piešķiršanu gripas apkarošanas un profilakses pasākumiem gripas pandēmijas gadījumā pēc Ārkārtējo situāciju valsts operatīvās komisijas vai jebkura ministra ierosinājuma.

1.4. Rajonos darbu koordinē attiecīgā rajona ārkārtējo situāciju operatīvā komisija.

2. Epidemioloģiskā uzraudzība

2.1. SVA Virusoloģijas laboratorija pilda PVO nacionālā gripas references centra funkcijas Latvijā. References laboratorija aktīvi sadarbojas ar valsts un ārvalstu epidemioloģiskās uzraudzības struktūrām un virusoloģijas laboratoriju dzīvnieku gripas diagnostikas jomā.

2.2. Ārstniecības personas aktīvi piedalās gripas epidemioloģiskajā uzraudzībā, pildot arī Veselības ministrijas Valsts operatīvās medicīniskās komisijas norādījumus, un noteiktajā kārtībā ziņo par gripas gadījumiem un nosūta klīniskos paraugus uz references laboratoriju vīrusa izolēšanai un to jutības pārbaudei pret ķīmiopreparātiem.

2.3. SVA nodrošina gripas saslimstības monitoringu un veic operatīvo datu analīzi, informē ieinteresētās institūcijas, kā arī nodrošina epidemioloģiskās informācijas apmaiņu ar starptautiskajām epidemioloģiskās uzraudzības institūcijām.

2.4. Pārtikas un veterinārais dienests nodrošina putnu gripas saslimstības epizootoloģisko un virusoloģisko uzraudzību putnkopības un cūkkopības objektos. Pārtikas un veterinārais dienests un SVA savstarpēji apmainās ar informāciju par putnu gripas vīrusa celma konstatēšanu dzīvniekiem un cilvēkiem.

3. Preventīvie un reaģēšanas pasākumi

3.1. Ārstniecības iestādes izstrādā, un aktualizē iestādes plānus darbam gripas epidēmijas/pandēmijas gadījumā, ieskaitot apmācību, resursu (t.sk. cilvēku resursu) plānošanu, aizsarglīdzekļus un slimnīcu gultu pārprofilēšanu. Katastrofu medicīnas centrs nodrošina gultu, t.sk. intensīvās terapijas gultu un aparatūras racionālas izmantošanas koordināciju gripas pandēmijas laikā

3.2. Pašvaldības:

3.2.1. plāno un nodrošina alternatīvo telpu sagatavošanu gripas slimnieku izvietošanai un veselības aprūpei, ja esošo slimnīcu kapacitāte nav pietiekama gripas pandēmijas gadījumā, t.sk. plāno aprīkojuma, pārtikas produktu un aprūpes priekšmetu nodrošinājumu;

3.2.2. plāno brīvprātīgo iedzīvotāju iesaistīšanu gripas pretepidēmijas pasākumos, piem., pacientu aprūpē un uzraudzībā;

3.2.3. pieņem lēmumu par karantīnas pasākumu noteikšanu bērnu izglītības iestādēs, sabiedriskajās vietās gripas pandēmijas laikā saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likuma 8.panta otro daļu.

3.3. Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra (turpmāk-VOAVA):

3.3.1. nodrošina veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību gripas slimniekiem bez pacienta iemaksām.

3.3.2. ja tiek atbalstīts vakcīnu iepirkums:

3.3.2.1. nodrošina vakcīnas pret gripu iepirkumus ikgadējai vakcinācijai.

3.3.2.2. nodrošina sarunas ar vakcīnu ražotājiem un noslēdz garantētas vakcīnas pret gripu (ar gripas vīrusa pandēmisko celmu) piegādes līgumus par vakcīnu nodrošinājumu gripas pandēmijas gadījumam. Vakcīnas sadalei ārstniecības iestādēm un izlietojuma uzskaitē izmanto esošo Imunizācijas valsts programmas vakcīnu izplatīšanas ķēdi.

3.3.4. ja tiek atbalstīts iepirkums, veic pretvīrusu līdzekļu iepirkumu gripas pandēmijas gadījumam, lai nodrošinātu:

a) gripas profilaksi kontakta personu vidū gripas pandēmiskā celma ieviešanas gadījumā sākotnējā periodā (pirmie 25 ievestie gripas gadījumi);

b) gripas slimnieku ārstēšanu gripas pandēmijas laikā (ambulatori un slimnīcās).

3.3.5. noslēdz garantētas antibiotiku piegādes līgumus par antibiotiku nodrošinājumu un izstrādā mehānismu antibiotiku optimālai sadalei, lai pasargātu gripas pacientus no smagu komplikāciju rašanās.

3.4. Veselības ministrija izstrādā priekšlikumus (variantus) pretgripas vakcinācijai.

Rīcības varianti vakcinācijas un ārstēšanas jomā

Variants A

1. Starppandēmiju periodā ikgadējā vakcinācija pret gripu (ar šobrīd esošo pretgripas vakcīnu) par valsts budžeta līdzekļiem tiek nodrošināta personām, kas vecākas par 65 gadiem, personām, kurām vakcinācija indicēta sakarā ar veselības stāvokli, t.sk. arī bērniem PVO noteiktās veselības riska grupas (turpmāk- veselības riska grupa), kā arī ārstniecības iestāžu darbiniekiem.
2. Garantētas pretgripas vakcīnas ar gripas vīrusa pandēmisko celmu (veselības riska grupām, ārstniecības personām, personām no kuru darbības ir atkarīga sabiedriskās kārtības nodrošināšana, kā arī neplānotajai grupai, kuras noteikšana atkarīga no konkrētās epidemioloģiskās situācijas pandēmijas gadījumā. Nepieciešams nodrošināt iespēju iegādāties arī vakcīnu 80% iedzīvotāju) piegādes līguma par vakcīnu nodrošinājumu gripas pandēmijas gadījumam noslēgšana.
3. Gripas pandēmijas gadījumā vakcinācija (ar gripas vīrusa pandēmisko celmu) tiek nodrošināta 80% iedzīvotāju, t.sk. par valsts budžeta līdzekļiem veselības riska grupā iekļautajām personām, ārstniecības personām, kā arī to dienestu pārstāvjiem, no kuru darbības ir atkarīga sabiedriskās kārtības nodrošināšana: Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Nacionālie bruņotie spēki, robezsargi, sanitārā robežinspekcija, Ieslodzījumu vietu pārvaldes darbinieki, paredzot arī neplānoto grupu vakcināciju.
4. Gripas pandēmijas gadījumā visu gripas slimnieku (t.sk. arī ambulatoro) ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem.
5. Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšanas nodrošināšana ar antibiotikām.

Variants B

1. Starppandēmiju periodā - iedzīvotāju brīvprātīgā ikgadējā vakcinācija pret gripu ar esošo gripas vakcīnu (par saviem līdzekļiem).

2. Garantētas pretgripas vakcīnu (paredzēta veselības riska grupā, prioritārā grupā un neplānotā grupā iekļautās personas) piegādes līguma par vakcīnu nodrošinājumu gripas pandēmijas gadījumam noslēgšana.

3. Gripas pandēmijas gadījumā - vakcinācija (ar gripas vīrusa pandēmisko celmu) tiek nodrošināta personām, kuras iekļautas prioritārā grupā un neplānotā grupā, kā arī to dienestu pārstāvjiem, no kuru darbības ir atkarīga sabiedriskās kārtības nodrošināšana: Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Nacionālie bruņotie spēki, robežsargi, sanitārā robežinspekcija, Ieslodzījumu vietu pārvaldes darbinieki).

4. Gripas pandēmijas gadījumā visu gripas slimnieku (t.sk. arī ambulatoro) ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem.

5. Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšanas nodrošināšana ar antibiotikām.

Variants C

1. Starppandēmiju periodā – vakcinēt pret gripu par valsts budžeta līdzekļiem vismaz 20% bērnus līdz 7 gadu vecumam un personas, kas vecākas par 65 gadiem, ņemot vērā šobrīd esošo vakcinācijas aktivitāti pret gripu, ka vakcinējas tikai 5% iedzīvotāju.

2. Pārējo iedzīvotāju brīvprātīgā ikgadējā vakcinācija pret gripu ar esošo gripas vakcīnu (par saviem vai par darba devēja līdzekļiem).

3. Gripas pandēmijas gadījumā visu gripas slimnieku (t.sk. arī ambulatoro) ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem.

4. Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšanas nodrošināšana ar antibiotikām.

Variants D

1. Starppandēmiju periodā – iedzīvotāju brīvprātīgā ikgadējā vakcinācija pret gripu ar esošo gripas vakcīnu (par saviem līdzekļiem).

2. Gripas pandēmijas gadījumā - veselības riska grupā iekļauto personu un ārstniecības personu ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem.

3. Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšanas nodrošināšana ar antibiotikām.

***Kopsavilkums pa variantiem**

		variants A	variants B	variants C	variants D
1.	Starppandēmiju periodā: veselības riska grupā iekļauto personu un ārstniecības personu ikgadējā vakcinācija pret gripu (par valsts budžeta līdzekļiem)	1 731 578	-	679 777 personas, kas vecākas par 65 gadiem un bērni līdz 7 gadu vecumam (20% no kopējā skaita)	-
2.	Starppandēmiju periodā: iedzīvotāju ikgadējā – brīvprātīgā vakcinācija pret gripu (par saviem līdzekļiem)	-	-	-	-
3.	Garantētas vakcīnas pret gripu piegādes līguma par vakcīnu nodrošinājumu gripas pandēmijas gadījumam noslēgšana	1 372 799	59 598	-	-
4.	Gripas pandēmijas gadījumā: veselības riska grupā iekļauto personu un ārstniecības personu vakcinācija pret gripu (ar gripas vīrusa pandēmisko celmu par valsts budžeta līdzekļiem)	1 930 459	-	-	-
	t.sk. arī to personu vakcinācija, no kuru darbības atkarīga sabiedriskās kārtības nodrošināšana : Valsts policija, VUGD, NBS, robežsargi, VSI, Ieslodzījumu pārvaldes darbinieki un neplānoto grupu vakcinācija (10% papildus no vakcīnu rezerves)		310 761 (+ārstniecības personas)	-	-
5.	Gripas pandēmijas periodā: 80% iedzīvotāju nodrošināšana ar vakcīnu	4 010 294	-	-	-
6.	Gripas pandēmijas gadījumā: visu gripas slimnieku ārstēšanas	8 400 000 (max variants, pielietojot oseltamivīru)	8 400 000 max	8 400 000 max	-

	nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem (par valsts budžeta līdzekļiem)	1 053 960 (min variants, pielietojot rimantadīnu)	1 053 960 min	1 053 960 min	
7.	Gripas slimnieku, kuri iekļauti veselības riska grupā un ārstniecības personu ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusa līdzekļiem (par valsts budžeta līdzekļiem)	-	-	-	2 421 846 max 332 139 min
8.	Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām (par valsts budžeta līdzekļiem)	384 120	384 120	384 120	384 120
	Kopā:	17 829 250 max 10 483 210 min	9 154 479 max 1 808 439 min	9 463 897 max 2 117 857 min	2 805 966 max 716 259 min
9.	Komunikācijas kampaņas plānošana un realizācija	154 500	154 500	154 500	154 500
	KOPĀ:	17 983 750 max 10 637 710 min	9 308 979 max 1 962 939 min	9 618 397 max 2 272 357 min	2 960 466 max 870 759 min

*Detalizēts variants sniegtā finansiālā pamatojuma aprēķins 3.pielikumā

4. Komunikācijas

4.1. Veselības ministrija, sadarbībā ar kompetentajām iestādēm (SVA, VOAVA, v/a „Latvijas Infektoloģijas centrs” un Katastrofu medicīnas centrs), nodrošina:

4.1.1. sabiedrības informēšanu ar plašsaziņas līdzekļu palīdzību par valsts un ārstniecības iestāžu gatavību gripas pandēmijai, epidemioloģisko situāciju pasaulē saistībā ar gripas pandēmijas draudiem, par valstī un pasaulē veiktajiem pasākumiem gripas pandēmijas ierobežošanai, par gripas profilaksi;

4.1.2. komunikācijas kampaņas plānošanu un realizāciju par gripas profilakses jautājumiem;

4.1.3. standarta rekomendāciju izstrādi iedzīvotājiem un paaugstināta epidemioloģiskā riska iestādēm, kā arī vadlīniju izstrādi ārstniecības personām par gripas profilakses un ārstēšanas jautājumiem;

4.1.4. punktā minēto rekomendāciju izplatīšanu ārstniecības personām, epidemioloģiskā riska iestādēm un iedzīvotājiem t.sk. ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību;

4.1.5. atsevišķas mājas lapas izveidi, kur regulāri tiek sniegta informācija par gripas pandēmiju un ieteikumi iedzīvotājiem, ārstniecības personām, epidemioloģiskā riska iestādēm un kompetentajām iestādēm;

4.1.6. karstā telefona līnijas izveidi, kur ikviens var saņemt atbildes uz interesējošiem jautājumiem saistībā ar gripas pandēmiju.

4.2. SVA, VOAVA, v/a „Latvijas Infektoloģijas centrs” un Katastrofu medicīnas centrs nodrošina:

4.2.1. regulāras jaunākās informācijas sniegšanu Veselības ministrijai par situāciju saistībā ar gripas pandēmiju;

4.2.2. ārstniecības personu apmācību gripas pacientu aprūpes jomā;

4.2.3. personu apmācību darbam pie karstā telefona līnijas.

Konkrētos pasākumus, kurus nepieciešams veikt pirms gripas pandēmijas un tās laikā atbilstoši V. sadaļā noteiktajiem uzdevumiem, izstrādā starpnozaru darba grupa.

VI. Papildus nepieciešamo finanšu aprēķins gatavības gripas pandēmijai nodrošināšanai

1. Vadība un koordinācija - esošā budžeta ietvaros.

2. Epidemioloģiskā uzraudzība - ir nepieciešams papildus finansējums virsstundu darba apmaksai, sakaru un transporta līdzekļu nodrošinājumam, un reaģentiem laboratoriskai testēšanai. Šīs izmaksas iespējams precizēt pēc pasākumu veikšanas, pandēmijas laikā jāizmanto esošie resursi.

3. Preventīvie un reaģēšanas pasākumi

Ārstniecības iestāžu gatavība - ir nepieciešams papildus finansējums virsstundu darba apmaksai, papildus piesaistīto ārstniecības personu darba apmaksai, sakaru un transporta līdzekļu nodrošinājumam. Šīs izmaksas iespējams precizēt pēc pasākumu veikšanas, pandēmijas laikā jāizmanto esošie resursi. PMV aparātu iepirkums notiks Ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstības programmas realizācijas ietvaros.

Pašvaldību gatavības pasākumi – pārtika, virsstundu darba apmaksā. Šīs izmaksas iespējams precizēt pēc pasākumu veikšanas, pandēmijas laikā jāizmanto esošie resursi.

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana gripas slimniekam ambulatori un stacionāros. Šīs izmaksas iespējams precizēt pēc pasākumu veikšanas, pandēmijas laikā jāizmanto esošie resursi (gripas pandēmijas gadījumā institūcijām tiek mainīts finansēšanas plāns, pārceļot līdzekļus no gada beigām uz attiecīgo mēnesi. Pēc tam papildus nepieciešamie līdzekļi tiek pieprasīti papildus no valsts budžeta dotācijas, veicot grozījumus likumā par valsts budžetu kārtējam gadam).

Iespējamie finansēšanas avoti

1. Finanšu ministrijas līdzekļi neparedzētiem gadījumiem.

2. Eiropas Savienības Solidaritātes Fonds (darbojas saskaņā ar ES 2002.gada 11.novembra regulu 2012/2002 par Eiropas Solidaritātes fonda izveidošanu). Pašlaik regula tiek pārstrādāta. Pēc jaunās regulas pieņemšanas tās mērķis būs arī palīdzēt ES dalībvalstīm sabiedrības veselības draudu gadījumos, t.sk. arī gripas pandēmijas gadījumā, finansiāli palīdzot zāļu, medicīnas preču un medicīniskā aprīkojuma iegādē.

Izmaksas pa gadiem Variants A

Pasākumi	Tekošās izmaksas (Ls)	Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā no ārkārtas līdzekļiem (Ls)	Izmaksas kopā (Ls)
Pirmajā darbības gadā, t.sk.:	3 105 877	10 100 000 max 2 753 960 min	13 205 877max 5 859 837 min
īkgadējā vakcinācija pret gripu	1 731 578		1 731 578
garantētās vakcīnas pret gripu piegādes līgums	1 372 799		1 372 799
pretvīrusu zāļu - oseltamivīrs iepirkumi		8 400 00 0 max	8 400 0 00 max
pretvīrusu zāļu - rimantadīns iepirkumi		1 053 960 min	1 053 960 min
*plaušu mākslīgās ventilācijas aparāti		1 700 000	1 700 000
komunikācijas: mājas lapas izveide un uzturēšana	1 500		1 500
Ikgadējās izmaksas, t.sk.:	3 104 944		3 104 944
īkgadējā vakcinācija pret gripu (ar esošo vakcīnu)	1 731 578		1 731 578
garantētās vakcīnas pret	1 372 866		1 372 866

gripu piegādes līgums			
komunikācijas: mājas lapas uzturēšana	500		500
Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā, t.sk.:		6 478 373	6 478 373
vaksinācija pandēmijas gadījumā		1 930 459	1 930 459
vaccīnas pieejamības nodrošināšana 80% iedzīvotāju		4 010 294	4 010 294
hospitalizēto gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām		384 120	384 120
komunikācijas, t.sk. karstais telefons, mājas lapas uzturēšana		153 500	153 500
Kopā:	6 210 888	16 578 373 max 9 232 333 max	22 789 261 max 15 443 221 min

* Plaušu mākslīgās ventilācijas aparātu nodrošinājums notiks Ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstības programmas realizācijas ietvaros

Izmaksas pa gadiem Variants B

Pasākumi	Tekošās izmaksas (Ls)	Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā no ārkārtas līdzekļiem (Ls)	Izmaksas kopā Ls
Pirmajā darbības gadā, t.sk.:	61 098	10 100 000 max 2 753 960 min	10 161 098 max 2 815 058 min
garantētās vaccīnas pret gripu piegādes līgums	59 598		59 598
pretvīrusu zāļu - oseltamivīrs iepirkumi		8 400 000 max	8 400 000 max
pretvīrusu zāļu - rimantadīns iepirkumi		1 053 960 min	1 053 960 min

*plaušu mākslīgās ventilācijas aparāti		1 700 000	1 700 000
komunikācijas: mājas lapas izveide un uzturēšana	1 500		1 500
Ikgadējās izmaksas, t.sk.:	60 098		60 098
garantētās vakcīnas pret gripu piegādes līgums	59 598		59 598
komunikācijas: mājas lapas uzturēšana	500		500
Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā, t.sk.:		848 381	848 381
vakcinācija pandēmijas gadījumā		310 761	310 761
hospitalizēto gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām		384 120	384 120
komunikācijas, t.sk. karstais telefons, mājas lapas uzturēšana		153 500	153 500
Kopā:	121 196	10 948 381 max 3 602 341 min	11 069 577 max 3 723 537 min

Izmaksas pa gadiem Variants C

Pasākumi	Tekošās izmaksas (Ls)	Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā no ārkārtas līdzekļiem (Ls)	Izmaksas kopā (Ls)
Pirmajā darbības gadā, t.sk.:	681 277	10 100 000 max 2 753 960 min	10 781 277 max 3 435 237 min
pretvīrusu zāļu - oseltamivīrs iepirkumi		8 400 000 max	8 400 000 max
pretvīrusu zāļu - rimantadīns iepirkumi		1 053 960 min	1 053 960 min

*plaušu mākslīgās ventilācijas aparāti		1 700 000	1 700 000
komunikācijas: mājas lapas izveide un uzturēšana	1 500		1 500
bērnu līdz 7 gadu vecumam un personu virs 65 gadiem vakcinācija pret gripu (par valsts budžeta līdzekļiem)	679 777		679 777
Ikgadējās izmaksas, t.sk.:	500		500
komunikācijas: mājas lapas uzturēšana	500		500
Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā, t.sk.:		537 620	537 620
hospitalizēto gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām		384 120	384 120
komunikācijas, t.sk. karstais telefons, mājas lapas uzturēšana		153 500	153 500
Kopā:	681 777	10 637 620 max 3 291 580 min	11 319 397 max 3 973 357 min

Izmaksas pa gadiem Variants D

Pasākumi	Tekošās izmaksas (Ls)	Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā no ārkārtas līdzekļiem (Ls)	Izmaksas kopā (Ls)
Pirmajā darbības gadā, t.sk.:	1 500	4 121 846 max 2 032 139 min	4 123 346 max 2 033 639 min
pretvīrusu zāļu - oseltamivīrs iepirkumi pretvīrusu zāļu - rimantadīns iepirkumi		2 421 846 max 332 139 min	2 421 846 max 332 139 min
*plaušu mākslīgās ventilācijas aparāti		1 700 000	1 700 000

komunikācijas: mājas lapas izveide un uzturēšana	1 500		1 500
Ikgadējās izmaksas, t.sk.:	500		500
komunikācijas: mājas lapas uzturēšana	500		500
Izmaksas gripas pandēmijas gadījumā, t.sk.:		537 620	537 620
hospitalizēto gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām		384 120	384 120
komunikācijas, t.sk. karstais telefons, mājas lapas uzturēšana		153 500	153 500
Kopā:	2 000	4 659 466 2 569 759	4 661 466 max 2 571 759 min

Veselības ministrs

G.Bērziņš

Veselības ministrs	Valsts sekretārs	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Juridiskā dienesta vadītāja	Atbildīgā amatpersona
G.Bērziņš	U. Līkops	M. Briede	A. Vembre	D.Viļuma

17.10.2005 16:39

3813

D.Viļuma, 7876080

Dace_Viluma@vm.gov.lv

Gripas pandēmijas attīstības stadijas (Saskaņā ar PVO un EK dokumentiem)

Stadija	Pazīmes
1.	Starppandēmiju periods Nav konstatēts jauns gripas vīrusa apakštips cilvēkiem. Atsevišķos cilvēku saslimšanas gadījumos izdalīts dzīvniekos cirkulējošs vīrusa variants. Risks izraisīt cilvēku saslimšanu tiek uzskatīts par zemu.
2.	Nav konstatēts jauns gripas vīrusa apakštips cilvēkiem. Tomēr cirkulējošais dzīvnieku gripas vīruss rada pamatotu apdraudējumu cilvēkiem.
3.	Pandēmijas trauksmes periods Cilvēku saslimšanas gadījums (-i), ko izraisījis jauns gripas vīrusa apakštips. Infekcijas pārvešana no cilvēka uz cilvēku nav konstatēta vai retos gadījumos reģistrēta tuvu kontaktpersonu inficēšanās.
4.	Neliels (-i) grupveida saslimšanas gadījums, kur vīrusa pārvešana no cilvēka uz cilvēku ierobežota un infekcijas izplatība lokalizēta, kas liecina, ka vīruss vēl nav labi adaptējies cilvēkam.
5.	Lielāks (-i) grupveida saslimšanas gadījums, infekcijas pārvešana no cilvēka uz cilvēku joprojām ierobežota, bet vīruss jau labāk adaptējies cilvēkam, kaut arī nav izveidojies vīrusa variants ar straujas izplatības spēju (nopietns pandēmijas risks).
6.	Pandēmijas periods Pieaugusi un noturīga vīrusa izplatīšanās populācijā. Atsevišķi gripas uzliesmojumi vismaz vienā valstī (t.sk. ES valstī). Infekcijas izplatīšanās uz citām valstīm. Vairākus reģionus skārusi epidēmija. Saslimstības samazinājums. Pandēmijas otrais vai vēlākie viļņi.
5.	Pēcpandēmijas periods Situācijas atgriešanās starppandēmiju periodā.

Veselības ministrs

G.Bērziņš

Veselības ministrs	Valsts sekretārs	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Juridiskā dienesta vadītāja	Atbildīgā amatpersona
G.Bērziņš	U. Līkops	M. Briede	A. Vembre	D.Viļuma

17.10.2005 10:53

224

D.Viļuma, 7876080

Dace_Viluma@vm.gov.lv

Salīdzinošā tabula par medikamentiem

Kritērijs	Medikaments			
	Rimantadīns	Amantadīns	Oseltamivirs	Zanamivirs
Iedarbība	Uz A gripas vīrusu	Uz A gripas vīrusu	Uz A un B gripas vīrusu	Uz A un B gripas vīrusu
Indicētais vecums	No 7 gadu vecuma	> 10 gadi	>1 gads	no 5 gadiem
Komplikācijas	Panes labi, reti dispeptiskas parādības	Salīdzinoši ar rimantadīnu biežāk komplikācijas	Reti dispeptiskas parādības, novēršama ieņemot zāles vienlaikus ar ēdienu	Nav ērti lietojams, ir novēroti bronhu spazmi
Lietošanas forma	Tabletes, Pulveris, šķīdums	Tabletes, kapsulas, pulveris	Kapsulas, šķīdums	Inhalējams pulveris
Lietošanas kurss	3 dienas 1.dienā 2tabx3 2.dienā 2tab.x2 3.dienā 2tab.x1	4 – 5 dienas 1kaps x1	5 dienas 1kaps.x2	5 dienas 2 inhal. (2 x 5 amp) x 2
Derīguma termiņš	5 gadi	2 gadi	5 gadi	3 gadi
Vīrusa rezistence	Ātri veidojas	Ātri veidojas	Veidojas lēnāk	Veidojas lēnāk
Reģistrācija Latvijā	Reģistrēts	Reģistrēts	Reģistrēts	Reģistrēts
Ārstēšanās kursa cena	Ls 1,44 15 gadiem un vairāk Ls 1,20 bērniem no 11-14 gadiem Ls 0,80 7-10gadiem	Ls 0,50	Ls 14,27 kaps Ls 14,27 pulvis suspensijai – bērniem , kas vecāki par 1 gadu * Ls 10,50 (EUR 15)	Ls 5,13 pulvis inhalācijām

* ražotājfirmu nosauktā cena (2004.gada decembrī) preparāta piegādei pandēmijas gadījumā

Veselības ministrs

G.Bērziņš

Veselības ministrs	Valsts sekretārs	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Juridiskā dienesta vadītāja	Atbildīgā amatpersona
G.Bērziņš	U. Līkops	M. Briede	A. Vembre	D.Viļuma

17.10.2005 12:12

228

D.Viļuma, 7876080

Dace_Viluma@vm.gov.lv

Detalizēts variants sniegtā finansiālā pamatojuma aprēķins

Variants A

1. Tabula Starppandēmiju periodā ikgadējā vakcinācija pret gripu

Nr.	Iedzīvotāju grupa	Cilvēku skaits	Vakcinējamo %	Vakcinējamo skaits	Vakcīnas cena (Ls)	Vakcinācijas pakalpojuma cena (Ls)	Izmaksas (Ls)
1.	Veselības riska grupas						
1.1.	Personas ar hroniskām slimībām, t.sk. bērni	185 144	80%	148 115	2,80	0,85	540 620
1.2.	Personas, kuras vecākas par 65 gadiem	369 548	80%	295 638	2,80	0,85	1 079 080
	Kopā:	554 692	80%	443 753	2,80	0,85	1 619 700
2.	Prioritārās grupas						
2.1.	Ārstniecības iestāžu darbinieki	32 265	95%	30 652	2,80	0,85	111 880
	Kopā (1. + 2. grupa)	-	-	474 405	2,80	0,85	1 731 578

2. Tabula Garantētas pretgripas vakcīnu piegādes līguma noslēgšana

Pasākums	Izmaksas Ls
Garantētas vakcīnas pret gripu piegādes līguma par vakcīnu nodrošinājumu gripas pandēmijas gadījumam noslēgšana un finansiālo saistību nodrošināšana 1 961 141 devas x Ls 0,70 (par vienu devu ikgadu, informācija nav pārbaudīta): 528 893 + 1 432 248 = 1 961 141 443 753 + 85 140 = 528 893- veselības riska un prioritārās grupās iekļautās personas un neplānotās grupas, kurām paredzēta vakcinācija gripas pandēmijas gadījumā (par valsts budžeta līdzekļiem). 1 432 248 – 80% Latvijas iedzīvotāju (izņemot riska, prioritārās un neplānotās grupās iekļautās personas) 2 319 203 –Latvijā reģistrētie iedzīvotāji (2 319 203 – 528 893= 1 790 310; 80% no 1 790 310 = 1 432 248	1 372 799

3.Tabula Gripas pandēmijas gadījumā vakcinācijas pret gripu nodrošinājums

Pasākums	Izmaksas Ls
Vakcinācijas pret gripu nodrošinājums gripas pandēmijas gadījumā, t.sk.:	
vakcinācijas nodrošināšana ar gripas vīrusa pandēmisko celmu veselības riska grupām, prioritārām grupām un neplānotām grupām (528 893 iedz., skat. iepriekšējo tabulu) 528 893 x 3,65 (2,80 – vakcīnas cena un 0,85 - vakcinācijas pakalpojuma cena)	1 930 459
vakcīnas ar gripas vīrusa pandēmisko celmu pieejamības nodrošināšana 80% pārējo iedzīvotāju , kuri nav iekļauti iepriekš minētajās grupās: 1 432 248 iedzīvotāji/devas Vakcīnas iegādes izmaksa ir: 1 432 248 x Ls 2,80 (par vakcīnu un procedūru maksā iedzīvotāji paši, valsts nodrošina vakcīnas iegādi).	4 010 294
Pavisam kopā:	5 940 753

4.Tabula Gripas pandēmijas gadījumā visu gripas slimnieku ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem

Pasākums	Izmaksas Ls
Gripas slimnieku ārstēšanas nodrošināšana ar pretvīrusu līdzekļiem gripas pandēmijas gadījumā:	
1) 800 000 slimnieki (max prognozētā saslimstība - 35% iedzīvotāju) x 10,50 (1 ārstēšanas kurss ar oseltamivīru: Ls 10,50 (15Eur))	8 400 000 (max variants)
2) 800 000 slimnieki (35% saslimstība) x 1 ārstēšanas kurss ar rimantadīnu: Bērni vecumā no 0 – 6 gadiem 46 900 (5,86% statistikas dati) rimantadīns nav indicēts.	
Bērniem vecumā no 7- 10 gadiem 30 600 (3,83%) x Ls 0,8	24 480
-, - 11- 14 gadiem 45 500 (5,69%) x Ls1,20	54 600
-, - 15> gadiem 677 000 (84,63%) x Ls1,44	974 880
	1 053 960 (min variants)

5. Tabula Gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām

Pasākums	Izmaksas Ls
Hospitalizēto gripas slimnieku ar komplikācijām ārstēšana ar antibiotikām:	384 120
Paredzamo slimnieku skaits ar komplikācijām 9 900 x 38,80 Ls (1 ārstēšanās kursa vidējā izmaksa)	